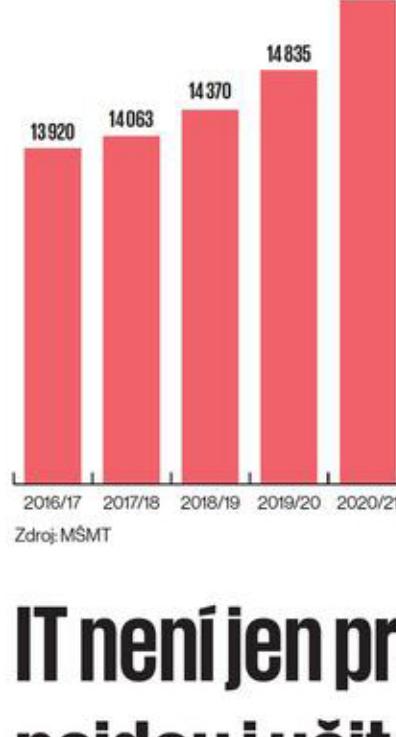

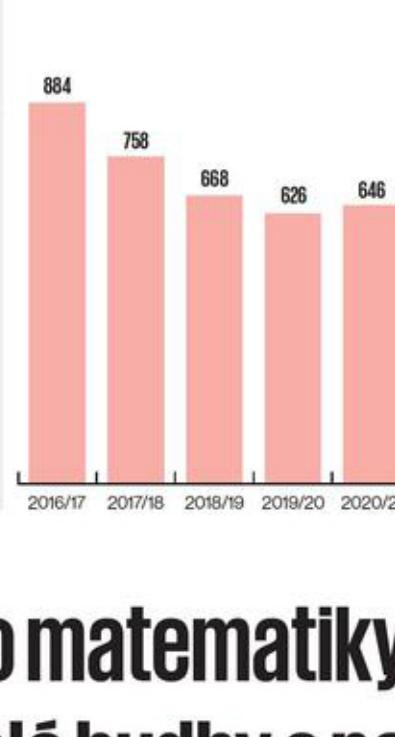
Počet studentů v IT oborech

SŠ

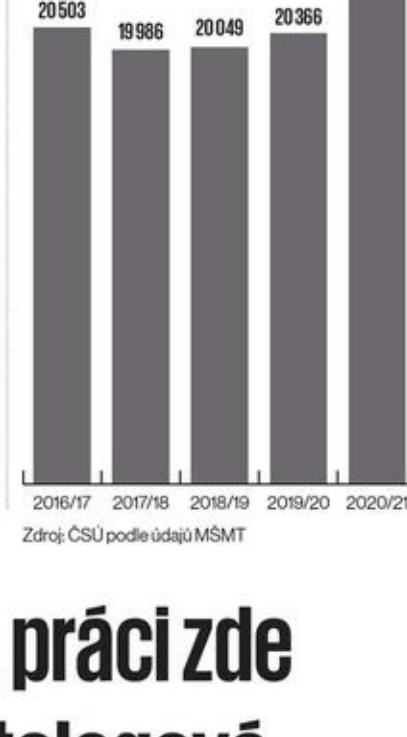
Zdroj: MŠMT

VOŠ

Zdroj: MŠMT

VŠ

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

IT není jen pro matematiky, práci zde najdou i učitelé hudby a patologové

Málokterý obor se tak hemží samouky jako právě IT. Kariéru v něm lze díky tomu začít ještě před pubertou, vysokých výdělků se dá dosáhnout i bez formálního vzdělání.

– Hana Vacková, Barbora Pěničková

Po studiích práv a několikaleté praxi v advokátní kanceláři se Vojtěch Vaněk rozhodl, že se bude věnovat tomu, co ho baví. A kariéru právníka vyměnil za programování webových stránek. Podobných příběhů, kdy lidé mění směr kariéry a vstupují do oboru informačních technologií, je mnoho. Téměř každému IT personalistovi prošel výběrovým řízením někdo z původně jiného odvětví, jsou to řidiči kamionu, horníci, účetní, ba i třeba patologové. A tyto přesuny budou čím dál častější. Už před pandemií chyběli kandidáti pro IT pozice, nyní se jejich nedostatek dále prohlubuje. Řada firem totiž musela kvůli pandemii posílit svá IT oddělení. Narychlou se zaváděly nové informační systémy, rozšiřovaly e-shopy

či posilovaly sítě, aby zvládly přechod lidí na home office. Jak vyřešit nedostatek lidí v IT?

Česko je spíš sídlo než velmoc IT

Na českém trhu je podle odhadů personalistů potřeba tisíců IT pracovníků všech pokročilostí. „Počítává po nich byla vždy vysoká, teď je ale ještě vyšší. Firmy chtějí obsadit i třeba 50 pozic najednou,“ říká Jan Fojtů, šéf náboru personální společnosti Bridgewater, specializované na IT pozice. O rapidním nárůstu poptávky hovoří také Zdeněk Culek, marketingový ředitel společnosti Principal Engineering, která provozuje zprostředkovatelský portál pro IT zaměstnance Contractors.

„V posledních letech nám roste obrat meziročně o více než 20 procent a naše konkurence je na tom velmi podobně. A to i v posledním covidovém roce,“ zdůrazňuje Culek a dodává, že „dřív byly aspoň nějaké měsíce v roce, kdy byl zájem o IT pracovníky nízký, to už se neděje.“

Zvýšenou poptávku však nezpůsobila až pandemie, ta ji jen umocnila. Zásadnější fakt je to, že do Česka v posledních dvou letech přestěhovaly svá sídla velké globální firmy, které najednou potřebovaly tisíce lidí. Praha a Česko je přitáhly nízkými mzdami i celkem levným živobytím. Tyto podniky si stáhly ty nejlepší lidi, a to nejen z firem, ale také z univerzit. Zaregistroval to například Pavel Kordík z Fakulty informačních technologií ČVUT. „Dříve měly firmy zájem jen o absolventy, pak už chtěly i studenty, ale teď už dostávají nabídky i ti, kteří projdou přijímačkami,“ říká Kordík.

IT může být práce pro každého

V Česku jsou kvalitní školy i pracovníci, jen jich není vzhledem k potřebám trhu dost, shodují se experti na pracovní trh. Jeden z receptů, jak se k nim dostat, je rekvalifikovat je z jiných profesí. Lidé bez práce je na trhu kvůli pandemii stále více. Proč se do IT nehrnou? Je to zčásti tím, že nemají dostatečnou digitální gramotnost, zčásti je ale blokuje i zařízený obraz IT. Představa, že je to výhradně technologický obor pro technicky zaměřené.

„Není to tak. Může se zde uplatnit řada lidí, kteří umí jen běžně používat počítač nebo mobil,“ říká Jan Fojtů. Mohou se uplatnit v testování nových aplikací, a pokud se vypracují, mohou postupovat i dál. „Pozice testerů jsou

nejčastější vstupy laiků do IT. Dalšími dveřmi mohou být obchodnické pozice, které jsou velmi požávané a firmy jsou často ochotné brát na ně i lidi bez technologického přehledu, ovšem s ochotou učit se. Firmy mají spoustu skvělých aplikací, ale potřebují lidi, kteří je budou prodávat,“ říká Fojtů. Mnoho příležitostí pro laiky nabízí rovněž oddělení takzvané uživatelské zkušenosti. Zde se řeší to, jak se bude například na e-shopu chovat zákazník a jak to udělat, aby nakoupil, nákup dokončil a pak o něm ještě se všemi hezky mluvil. To vyžaduje empatii, znalost psychologie a také designu, které mají spíš lidi s humanitním a uměleckým zaměřením než technologické typy.

Další z humanitně zaměřených oblastí v IT je i personalistika. „Tady je ovšem znalost technologií a práce IT pracovníků klíčovou výhodou, která rozhoduje o úspěchu personalisty. Neradi se baví s někým, kdo o jejich práci nic neví, nabídek mají totiž hodně,“ uvádí Fojtů.

IT vyžaduje neustálé učení

Pokud někdo chce vstoupit do IT, už proto, že jsou v něm práce nebo i vyšší mzdy, musí počítat s tím, že bez ochoty

stále se učit neuspěje. Nutnost celoživotního vzdělávání ostatně za pár let pronikne s digitalizací procesů do všech profesí. Podle společnosti McKinsey se změny jen do roku 2030 dotknou 75 až 375 milionů lidí.

„Přechod to pro mnohé nebude jednoduchý. Lidé jednak nejsou zvyklí překonávat bariéry – technologie jsou pro mnohé neznámý svět. Bude to vyžadovat velkou osobní iniciativu,“ říká Valery Senichev, psycholog a kariérový poradce. „Lidé, kteří do IT vstoupí jako nováčci v pozdějším věku, se budou muset vybavit jistou psychickou odolností. Nepříjemné bude například to, že ztratí výhody vyplývající z jejich původního statusu. Pokud například předtím někde šéfovali a teď se stanou juniorními pracovníky a budou mít mladší a životně méně zkušené šéfy,“ vysvětluje Senichev. „Většinou to ale nebude dlouho trvat, protože obor přináší kvůli nedostatku lidí a rapidnímu rozvoji možnost rychle stoupat. Zvláště pokud je člověk do statečně iniciativní a dokáže využít svých zkušeností,“ dodává Senichev.

Kariéra může startovat už ve školce

Další cestou, jak přijít k IT pracovníkům, může být podpora dětí a jejich zájmu o technologie už v raném věku. Sice to zpravidla trvá, než se tihle mladí dostanou na pracovní trh, ale nemusí tomu tak být vždy. Ukazuje to řada příběhů IT specialistů, kteří začali s psaním prvních programů už na základní škole a velmi rázy si tím začali i vydělávat.

„V raném věku dokážou děti IT svět pochopit mnohem snáz,“ uvádí čtyřiačtyřicetiletý Kordík, jenž sám začal s počítači „až“ ve 14 letech, počítače v jeho dětství ještě nebyly tak dostupné.

V tom je IT unikátní obor: v málokterém jiném

odvětví mohou lidé začít kariéru tak brzy. Je to umožněno snadnou dostupností informací. V IT oboru tak vládne samostudium. „Lidé, kteří se začali učit sami, se v brzkém věku ukazují jako ti nejschopnější,“ domnívá se Matěj Matolín, IT náborář a personální ředitel e-shoppové platformy Shoptet. „Vysokou školu často nemají, protože mají pocit, že ve věku, kdy na ni přijdou, už jim nemá co dát,“ dodává.

„Základy programování nejsou zas až tak úplně těžké,“ komentuje možnost brzkých začátků v oboru personalista Jan Fojtů. „Pokročilejší úroveň je ale už dost náročná a člověk na to musí mít schopnosti a také ho to musí bavit, aby u toho vydržel,“ říká Fojtů a dodává, že se IT pracovníci musí neustále vzdělávat, protože se jejich obor pořád vyvíjí.

Co se týče vysokoškolského studia, patří obor IT v porovnání například s ekonomií k tém méně žádaným. Rektor vysoké školy Unicorn University Jan Čadil si to vysvětluje tím, že zaměstnavatelé na IT pozice často ani vysokou školu nepožadují. „V IT buď umíte, nebo neužíte. Zjednodušeně řečeno, když umíte, školu v zásadě nepotřebujete. A když neumíte, tak ani škola nepomůže,“

říká s tím, že pro řadu specialistů je tak formální vzdělávání spíše navíc a nejeví o ně zájem, pokud jim skutečně nepřináší přidanou hodnotu. „Typický schopný ajáček programuje a zabývá se počítači již od útlého mládí, pak na střední škole. Po maturitě už je v řadě případů schopen nastoupit na juniorskou pozici. Spousta lidí po maturitě vysokou školu třeba studovat začne, ale nedokončí, protože na lukrativní post s vysokým platovým ohodnocením dosáhnou i bez diplomu.

Na úbytku vysokoškolských studentů oboru informačních technologií se ovšem vedle nezájmu podepisuje také demografický aspekt. „V posledních letech jsme se potýkali se slabšími populačními ročníky na středních školách, letos už podruhé sledujeme skokový nárůst přihlášených

zájemců o studium daný silnějšími ročníky,“ vysvětluje ředitel Soukromé střední školy výpočetní techniky Martin Vodička. Početně slabší vlna studentů se tak nyní přelévá na vysoké školy, a absolventů v IT oboru je tedy méně. To by se však v příštích letech mělo změnit. ■